

ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Є. В. Лещенко, магістр спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»

Л. М. Колєчкіна, д. ф.-м. н., професор – науковий керівник

Анотація. Стаття присвячена огляду ефективності прийняття управлінських рішень на підприємстві, розкрито суть поняття «управлінське рішення». Проаналізовано підходи вчених, які займались вивченням даної проблеми, та подано деякі поради щодо прийняття рішення керівником підприємства. Розглянуто алгоритм процесу прийняття управлінських, який покликаний сприяти ефективній організації та реалізації процесу прийняття управлінського рішення. У статті також розкрито основні напрямки, які необхідні для здійснення якісного контролю за прийняттям управлінських рішень.

Ключові слова: рішення, ефективність управлінського рішення, підприємство.

Abstract. The article is devoted to the review of the effectiveness of managerial decision-making in the enterprise, the essence of the concept of «management decision» is revealed. The approaches of scientists involved in the study of this problem are analyzed and some tips are given for decision making by the head of the enterprise. The algorithm of the managerial decision making process, which is intended to facilitate the effective organization and implementation of the managerial decision making process, is considered. The article also describes the main directions that are necessary for the implementation of quality control over management decisions.

Key words: a decision, effectiveness of administrative decision, enterprise.

Постановка проблеми. Прийняття управлінських рішень є одним з головних складових процесу забезпечення успішного

функціонування підприємства. На даний час конкурентоспроможність та розвиток підприємства на пряму залежить від ефективності управлінських рішень. Тому розроблення, прийняття та вдосконалення таких рішень є одним із найголовніших напрямів дослідження у сучасній науці.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблемою прийняття та вдосконалення управлінських рішень займалися вітчизняні та зарубіжні науковці: Д. М. Гвішиані, А. І. Гінзбург, С. В. Груб'як, А. О. Малюкіна, Ю. Є. Петруня, О. М. Помазу, В. Приймак, С. І. Терещенко.

Формулювання мети. Метою статті є дослідження теоретично-методологічних основ прийняття управлінських рішень, розроблення та вдосконалення таких рішень на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рішення, які приймаються в процесі діяльності підприємства напряму пов'язані з певним ступенем розвитку прийняття помилкового рішення, що в свою чергу призведе до зниження результатів. Для того, щоб прийняти найоптимальніше рішення, яке буде збільшувати прибуток та сприяти досягненню цілей діяльності об'єкта і мінімізувати ступінь ризику необхідно покращувати процес прийняття управлінських рішень та здійснювати оцінку ефективності прийняття таких рішень.

Управлінські рішення – це вибір альтернативи, тобто вибір з безлічі можливих варіантів вирішення конкретної проблеми ситуації одного, на думку керівника, найбільш оптимального. Також це творчий процес, у якому певним чином поєднуються математичний підхід, логіка, психологія, емоції, воля, мотивація, інтереси та функціональні обов'язки керівника того чи іншого рангу.

Особливу роль в ефективності рішень відіграють методи доведення прийнятих рішень до виконавців. Доведення рішень до виконавців, як правило, починається з поділу на групові та індивідуальні завдання та підбору виконавців. В результаті кожен співробітник отримує конкретне завдання, яке перебуває у прямій залежності від його службових обов'язків. Вважається, що вміння передати завдання виконавцям залишається головним джерелом ефективності прийнятого рішення.

Менеджери сучасних українських підприємств найчастіше нехтують як самою послідовністю процесу прийняття управлінських рішень, так і врахуванням у своїй діяльності факторів ризику, які супроводжують процес управління на кожному з його етапів [1].

Удосконалювання процесу прийняття управлінських рішень і відповідно підвищення якості прийнятих рішень досягається за рахунок використання наукового підходу, моделей і методів прийняття рішень.

Алгоритм прийняття рішення включає в себе:

- постановку цілей і завдань;
- збір інформації, її вивчення;
- складання дерева рішень за результатами дослідження;
- складання факторів і показників ефективності (результативності) прийнятого рішення та аналіз можливих ризиків;
- створення групи з кращих фахівців і обговорення прийнятого рішення;
- прийняття рішення;
- постановку завдань і очікуваних результатів перед виконавцями на кожній гілці робіт [3].

Процес прийняття управлінського рішення відбувається в умовах невизначеності, що ускладнює даний процес і знижує ефективність прийнятого рішення.

Під невизначеністю розуміють стан неоднозначності розвитку певних подій в майбутньому. Умови невизначеності виникають, коли особі, яка приймає рішення, відомі кілька альтернатив та їх можливі наслідки, але ймовірність актуалізації того чи іншого результату невідома або немає сенсу. Також невизначеність тісно пов'язана з недостатністю інформації, її недостовірністю або надто великим обсягом, і, як наслідок, неможливість визначення пріоритетних напрямів і прийняття на цій основі ефективних управлінських рішень.

Керівники підприємств, для більшої зручності і наочності, розробляють схему процесу прийняття рішення, яка відображає всі стадії і їх послідовність (рисунок 1) [4].

Рисунок 1 – Склад і послідовність кроків процесу прийняття управлінських рішень [4]

Управлінські рішення є засобом здійснення управлінського впливу на основі обраної альтернативи з метою ліквідації невідповідностей між бажаним та наявним станом підприємства, що передбачає реалізацію конкретної програми дій [5].

Сучасні умови господарювання і управління сильно ускладнилися і відповідно змінилися умови підготовки та реалізації рішень. Знать і досвіду однієї особи недостатньо для того, щоб прийняти якісне управлінське рішення. Тому збільшується роль моделей колективного прийняття рішень, що надають позитивний вплив не тільки на процес розробки рішення, а і на високий рівень його виконання.

Приймаючи управлінські рішення, підприємство часто діє на основі нечіткої, слабо структурованої, з низьким ступенем достовірності інформації, що призводить до зниження ефективності виробництва і потребує їх удосконалення [2].

Висновки. З наведеного вище можна зробити висновок, що під прийняттям управлінських рішень розуміють процес розробки та вибору управлінського рішення, яке є результатом вибору

суб'єктом управління способу дій, спрямованих на розв'язання певної проблеми управління.

Тому, сам процес прийняття управлінського рішення повинен проходити усі етапи, які заключає у себе будь-який організаційний процес. Керівник повинен розуміти не тільки основи управління на підприємстві, а й бути спеціалістом високої категорії з управління.

Тож можна підсумувати, що прийняття управлінських рішень на будь-якому підприємстві повинні контролюватися, чітко слідувати інструкціям, виконуватися швидко, послідовно та достовірно.

Список використаних інформаційних джерел

1. Асаул А. М. Основні напрями підвищення якості та ефективності розробки і прийняття управлінських рішень у підприємницьких структурах / А. М. Асаул, О. С. Коваль // Економіка України. – 2013. – № 11. – С. 29.
2. Ланько М. В. Прийняття управлінських рішень на підприємстві / М. В. Ланько // Управління розвитком. – 2013. – № 2 (142). – С. 16–17.
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій / Л. О. Лігоненко. – Київ : Нац. торг-екон. ун-т, 2012. – 186 с.
4. Рябцев И. М. Менеджмент : учебное пособие / И. М. Рябцев. – Ростов на/Д, 2006. – 213 с.
5. Юшкевич О. О. Систематизація поглядів до теорії розвитку підприємства як відкритої системи / О. О. Юшкевич // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2011. – № 2 (56). – Ч. 2. – С. 179 – 183.